Identificatie van facilitatoren en barrières bij verwijsmodaliteiten van eerste naar tweede lijn vanuit perspectief van huisartsen en specialisten

Haio: ROOS Toon , KUL
Promotor: SPITAELS David , KUL
Praktijkopleider: COENE Caroline , KEERSMAEKERS Alexandra , MICHIELS (Z) Maarten , Vandeplas Maarten

Context: De meeste zorgverleners verwachten en streven naar een correcte, efficiënte en ongecompliceerde verwijzing van eerste naar tweede lijn. Er bestaan verschillende verwijsmodaliteiten, waarbij het werken met een klassieke verwijsbrief een populaire aanpak blijft. Recent zijn er ook digitale alternatieven aan een opmars bezig. Hiernaast gebeurt het vaak dat artsen per telefoon of mail met elkaar communiceren. Het doel van deze masterthesis is om de huidige facilitatoren en barrières van deze verschillende verwijsmodaliteiten te identificeren.

Onderzoeksvraag: Wat zijn de facilitatoren en barrières bij verwijsmodaliteiten van eerste naar tweede lijn vanuit perspectief van huisartsen en specialisten?

Methode: Dit exploratief en kwalitatief onderzoek heeft de barrières en facilitatoren van verwijsmodaliteiten in Vlaanderen in kaart gebracht door middel van semi-gestructureerde interviews te organiseren met focusgroepen bestaande uit huisartsen en arts-specialisten waarbij respectievelijk 23 deelnemers gespreid over 3 interviews en 10 deelnemers gespreid over 4 interviews geïncludeerd werden. De gesprekken werden opgenomen, door de student-onderzoekers verbatim getranscribeerd in tekstverwerkingssoftware en nadien afzonderlijk uitgetypt en gecodeerd via NVIVO aan de hand van een vooraf opgestelde codeboom. De bekomen data werd geanalyseerd volgens het principe de Kwalitatieve Analyse Gids van Leuven.

Resultaten: Uit ons onderzoek blijkt dat zowel huisartsen als specialisten doorgaans de verwijsbrief als voorkeur communicatiemiddel verkiezen omdat deze de meeste informatie op een gestructureerde manier kan overbrengen. De belangrijkste informatie dat een verwijsbrief moet bevatten volgens arts-specialisten is een concrete vraagstelling of verwachting van de huisarts, afwijkende of alarmerende bevindingen, de voorgeschiedenis en up-to-date medicatieschema van de patiënt. 60% van de specialisten geeft aan meer sociale/contextuele informatie te willen ontvangen van de huisarts omdat dit nog vaak ontbreekt bij een verwijzing. De meeste artsen laten de manier van verwijzen afhangen van de inhoud en urgentie ervan. Zo wordt communicatie per telefoon voor de grote meerderheid van arts-specialisten alleen getolereerd voor urgente problemen, of bij twijfel aan de urgentiegraad. Zowel huisartsen als specialisten zijn het erover eens dat verwijzing via de klassieke verwijsbrief op papier tijdrovend is en het ook moeilijker is om via deze weg gevoelige informatie of contextuele gegevens over te brengen. Huisartsen ervaren dat sommige arts-specialisten hun brief niet lezen en dit leidt tot grote frustratie. De reeds bestaande elektronische verwijssystemen zouden deze beperkingen kunnen opvangen, maar uit onze studie blijkt dat deze systemen slechts beperkt ingeburgerd zijn, onder andere door technische beperkingen en gebrek aan integratie in bestaande systemen.

Conclusie: Dit kwalitatieve onderzoek werpt licht op de complexiteit van het verwijzingsproces tussen huisartsen en specialisten, waarbij zowel structurele als communicatieve factoren een rol spelen. Hoewel de schriftelijke verwijsbrief nog steeds als het voorkeursmiddel geldt, blijken tekortkomingen zoals informatieverlies, gebrek aan context en afhankelijkheid van de patiënt belangrijke knelpunten. Verdere studies met ruimere geografische spreiding en betrokkenheid van

andere disciplines zijn wenselijk om de generaliseerbaarheid en toepasbaarheid van de resultaten te vergroten.